

Euroopa andmekaitseinspektori arvamus Euroopa Parlamendi ja nõukogu muudetud ettepaneku kohta, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist määruse (EÜ) nr (.../...) (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusa kohaldamise eesmärgil

(2011/C 101/03)

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 16,

võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 8,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ⁽¹⁾,

võttes arvesse taotlust arvamuse esitamiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) artikli 28 lõikega 2 ⁽²⁾,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

I. SISSEJUHATUS

11. oktoobril 2010 võttis Euroopa Komisjon vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu muudetud ettepaneku, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist määruse (EÜ) nr (.../...) (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusa kohaldamise eesmärgil (edaspidi „ettepanek“) ⁽³⁾. Samal päeval saadeti komisjoni poolt vastu võetud ettepanek Euroopa andmekaitseinspektorile konsulteerimiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikega 2. Euroopa andmekaitseinspektor on rahul, et komisjon temaga konsulteerib, ja teeb ettepaneku, et sellele konsulteerimisele viidataks ka ettepaneku põhjendustes.
- Eurodac-süsteem loodi määrusega (EÜ) nr 2725/2000, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtes-

tamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil ⁽⁴⁾. Komisjon võttis 2008. aasta detsembris vastu uuesti sõnastatud ettepaneku ⁽⁵⁾ (edaspidi „2008. aasta detsembri ettepanek“), et muuta Eurodaci määrust. Euroopa andmekaitseinspektor kommenteeris nimetatud ettepanekut 2009. aasta veebruari arvamusel ⁽⁶⁾.

2008. aasta detsembri ettepaneku eesmärk oli toetada tõhusalt Dublini määruse kohaldamist ja tegeleda põhjalikumalt andmekaitsega seotud probleemidega. Ettepanekuga ühtlustati ka IT-süsteemide juhtimise raamistik teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) määruse ja viisainfosüsteemi (VIS) määruse IT-süsteemide juhtimise raamistikuga, sätestades, et Eurodac-süsteemi operatiivjuhtimisega seotud ülesanded võtab üle tulevane loodav amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks ⁽⁷⁾ (edaspidi „IT amet“) ⁽⁸⁾.

- Seejärel võttis komisjon 2009. aasta septembris vastu muudetud ettepaneku, et võimaldada liikmesriikide õiguskaitsesutustele ja Europolile juurdepääs Eurodac-süsteemi keskandmebaasile terroriaktide ja muude raskete kuritegude vältimise, avastamise ja uurimise eesmärgil.

⁽⁴⁾ EÜT L 62, 5.3.2002, lk 1.

⁽⁵⁾ Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist määruse (EÜ) nr (.../...) (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusa kohaldamise eesmärgil, KOM(2008) 825 (lõplik).

⁽⁶⁾ 18. veebruari 2009. aasta arvamus ettepaneku kohta võtta vastu määrus, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist, et kohaldada tõhusalt määrust (EÜ) nr (.../...) (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) (KOM(2008) 825), ELT C 229, 23.9.2009, lk 6.

⁽⁷⁾ Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (KOM(2009) 293 (lõplik)) võeti vastu 24. juunil 2009. Muudetud ettepanek võeti vastu 19. märtsil 2010: muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr .../..., millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks, KOM(2010) 93.

⁽⁸⁾ Euroopa andmekaitseinspektor esitas arvamuse IT-ameti loomise kohta (7. detsembri 2009. aasta arvamus järgmiste ettepanekute kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks, ja nõukogu otsus, millega antakse ELi lepingu VI jaotise alusel asutatud ametile SIS II ja VISi operatiivjuhtimisega seotud ülesanded, ELT C 70, 19.3.2010, lk 13).

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽²⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

⁽³⁾ KOM(2010) 555 lõplik.

5. Kõnealuse ettepanekuga võeti eelkõige kasutusele sillaklausel, et võimaldada juurdepääsu õiguskaitse eesmärgil, ja vajalikud lisasätted, ning muudeti 2008. aasta detsembri ettepanekut. Ettepanek esitati samaaegselt nõukogu otsuse ettepanekuga, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli õigust nõuda sõrmejälgede võrdlemist Eurodaci andmetega õiguskaitse eesmärgil⁽¹⁾ (edaspidi „nõukogu otsus“), mis hõlmab üksikasjalikke sätteid kõnealuse juurdepääsu kohta. Euroopa andmekaitseinspektor esitas kõnealuse ettepaneku kohta arvamuse 2009. aasta detsembris⁽²⁾.
6. Nõukogu otsuse ettepanek aegus seoses Lissaboni lepingu jõustumise ja kolme samba süsteemi kaotamisega; ettepanek tuli ametlikult tühistada ja asendada uue ettepanekuga, et arvestada ELi toimimise lepingu uue raamistikutiga.
7. Ettepaneku seletuskirjas on öeldud, et selleks, et läbirääkimised varjupaigapaketi üle saaksid jätkuda⁽³⁾ ja Eurodaci määruse küsimuses oleks lihtsam kokkuleppele jõuda, peab komisjon praegu asjakohaseks jätta Eurodaci määrusest välja sätted, milles käsitletakse andmetele juurdepääsu õiguskaitse eesmärgil.
8. Komisjon on seisukohal, et ettepaneku selle (suhteliselt vastuolulise) osa tühistamine ja niimoodi uue Eurodaci määruse kiirem vastuvõtmine aitab õigeaegselt luua ameti õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks, sest kõnealune amet vastutab kava kohaselt ka Eurodac-süsteemi haldamise eest.
9. Ehkki kõnealusesse muudetud ettepanekusse on lisatud kaks tehnilist sätet, on selle peaeesmärk muuta eelmist ettepanekut (st 2009. aasta septembris tehtud ettepanekut), jättes sellest välja võimaluse juurdepääsuks õiguskaitse eesmärgil. Seetõttu ei viidud käesoleva ettepanekuga seoses läbi mõju hindamist.

⁽¹⁾ KOM(2009) 344.

⁽²⁾ Euroopa andmekaitseinspektori aramus järgmise õigusakti kohta: muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist määruse (EÜ) nr (.../...) (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusa kohaldamise eesmärgil ja ettepanek nõukogu otsuse kohta, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil, ELT C 92, 10.4.2010, lk 1.

⁽³⁾ Varjupaigapaketi eesmärk on parandada ELi varjupaigasüsteemi toimimist ja varjupaigataotlejate õigusi. Pakett sisaldab vastuvõtutingimuste direktiivi, Dublini määruse ja Eurodaci muudatusi. Selles nähakse ka ette Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti asutamine koos otsusega tugiameti rahastamise kohta praegu Euroopa Pagulasfondi kasutuses olevate vahendite ümbersuunamise kaudu.

II. EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTORI ARVAMUSE PÕHITEEMAD

10. Nagu eespool mainitud, on Euroopa andmekaitseinspektor esitanud kõnealuses valdkonnas mitu arvamust. Käesoleva arvamuse eesmärk on anda soovitusi ettepaneku parandamiseks; soovitusel võetakse arvesse uusi suundumusi või põhinevad varem esitatud soovitusel, mida seni ei ole arvesse võetud, olukordades, kus Euroopa andmekaitseinspektor leiab, et tema argumentidega ei ole piisavalt arvestatud või et neid soovitusi toetavad uued argumentid.
11. Käesolevas arvamuses pööratakse tähelepanu järgmistele teemadele:
- õiguskaitseasutuste juurdepääsu Eurodac-süsteemile käsitlevate sätete tühistamine;
  - isiku olukord, kelle sõrmejäljed ei ole kasutuskõlblikud;
  - andmesubjekti teavitamine;
  - parimate olemasolevate tehnikate kasutamine nn eraelu kavandatud puutumatus põhimõtte rakendamise viisina;
  - süsteemi (osalise) arendamise või haldamise kolmandale isikule allhankena delegerimise tagajärjed.

III. ÕIGUSKAITSEASUTUSTE JUURDEPÄÄSU KÄSITLEVATE SÄTETE TÜHISTAMINE

12. Euroopa andmekaitseinspektor on rahul, et käesolevast ettepanekust on välja jäetud võimalus võimaldada õiguskaitseasutuste juurdepääsu Eurodac-süsteemile. Kuigi Euroopa andmekaitseinspektor ei vaidlusta asjaolu, et valitsused vajavad kodanike turvalisuse tagamiseks asjakohaseid õigusakte, on ta väljendanud kõnealuse ettepaneku legitiimsuse suhtes tõsist kahtlust, toetudes järgmistele kaalutlustele.
13. Terroriaktide ja muude raskete kuritegude vastased meetmed võivad olla isikuandmete töötlemise lubamise õiguspäraseks aluseks – isegi kui see on vastuolus andmete kogumise eesmärkidega –, tingimusel, et sekkumise vajadus toetub selgetele ja vaieldamatutele teguritele ja töötlemise proportsionaalsus on tõestatud. Vajadus selle järele on veelgi selgem, sest kõnealused ettepanekud on seotud haavatava rühmaga, mis vajab tagakiusamise eest põgenemisega seoses suuremat kaitset. Nende ebakindlat olukorda tuleb kavandatava meetme vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamisel arvesse võtta. Euroopa andmekaitseinspektor rõhutab konkreetselt seda, et vajalikkust tuleks tõendada, esitades olulisi tõendeid seose kohta varjupaigataotlejate ning terrorismi ja/või raskete kuritegude vahel. Ettepanekutes ei ole seda tehtud.

14. Üldisemalt on Euroopa andmekaitseinspektor toetanud paljudes arvamustes ja märkustes vajadust hinnata enne uute vahendite esitamist kõiki olemasolevaid teabevahetust käsitlevaid vahendeid, eelkõige hiljutistes arvamustes „Ülevaade teabehaldusest vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal”⁽¹⁾ ning „ELi terrorismivastase võitluse poliitika: peamised saavutused ja edasised ülesanded”⁽²⁾.
15. Uute kavandatavate meetmete mõjuga eraelu puutumatusel arvestamisel on kehtivate meetmete tõhususe hindamine oluline ning sellel peaks olema Euroopa Liidu tegevuse selles valdkonnas tähtis roll, võttes arvesse Stockholmi programmis esitatud lähenemist. Sel juhul tuleks erilist tähelepanu pöörata andmevahetuse rakendamisele Prümi mehhanismi raames. Selles kontekstis on ette nähtud ka sõrmejälgede vahetamine ning tuleks tõendada, et süsteemil on tõsiseid puudujärke, mis põhjendab juurdepääsu sellisele andmebaasile nagu Eurodac.
16. Kõnealustes arvamustes, nagu ka paljudes varasemates, soovib Euroopa andmekaitseinspektor pöörata erilist tähelepanu ettepanekutele, mis käsitlevad isikuandmete kogumist mitte ainult kahtluselustelt, vaid ka laiadel kodanikerühmadelt. Eritähelepanu tuleks pöörata ja konkreetseid põhjendusi leida juhtudel, kus isikuandmete töötlemine toimub muudel eesmärkidel kui need, milleks andmeid esialgu koguti, näiteks nii nagu see toimub Eurodacis.
17. Euroopa andmekaitseinspektor on rahul selle elemendi kustutamisega kõnealusest ettepanekust.
18. Euroopa andmekaitseinspektori 30. septembri 2010. aasta aramus, mis käsitleb komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule – „Ülevaade teabehaldusest vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal”, kättesaadav veebisaidil.
- (2) Euroopa andmekaitseinspektori 24. novembri 2010. aasta aramus komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi terrorismivastase võitluse poliitika: peamised saavutused ja edasised ülesanded”, kättesaadav veebisaidil.
19. Sõrmejälgede võtmine võib osutuda võimatuks, kui isiku sõrmeotsad või käed on ajutiselt või alaliselt kahjustatud. Seda võivad põhjustada erinevad tegurid, nagu haigus, puue, haavad ja põletus. Mõnel juhul võib see olla seotud ka etnilise päritolu või elukutsega. Üsna paljudel põllumajandustöötajatel ja ehitustööstusel on sõrmeotsad nii kahjustatud, et sõrmejäljed ei ole loetavad. On ka juhtumeid, kus pagulased sõrmejälgede võtmise vältimiseks ise ennast vigastavad, kuid selliste juhtumite sagedust on raske hinnata.
20. Euroopa andmekaitseinspektor mõistab, et on raske eristada identifitseerimisprotsessi takistamiseks sõrmeotsi tahtlikult kahjustanud kolmanda riigi kodanikke nendest, kelle sõrmejäljed on algupäraselt loetamatud.
21. On siiski äärmiselt oluline, et sõrmejälgede võtmise võimatuks osutumine ei tooks eraldi võetuna kaasa varjupaigataotleja õigustest ilmajätmist. Ei ole näiteks lubatav, et sõrmejälgede võtmise võimatuks osutumisi tõlgendatakse regulaarselt pettuskatsetena ja keeldutakse varjupaigataotluse läbivaatamisest või tühistatakse varjupaigataotlejale antav abi. Kui see nii oleks, tähendaks see, et sõrmejälgede võtmine on varjupaigataotleja staatuse tunnustamise üks kriteerium. Eurodac-süsteemi eesmärk on lihtsustada Dublini konventsiooni rakendamist, mitte lisada varjupaigataotleja staatuse andmisele veel ühte kriteeriumi („kasutuskõlblike sõrmejälgede omamine”). See oleks otstarbe piirangu põhimõtte ja varjupaigaõiguse olemuse rikkumine.
22. Euroopa andmekaitseinspektor nõuab ka, et kõnealune ettepanek oleks kooskõlas kõnealuse valdkonna muude direktiividega. Eelkõige „miinimumnõuete direktiivis” nõutakse, et iga taotlust käsitletaks eraldi ning kindlasti ei ole seal öeldud, et kasutuskõlblike sõrmejälgede puudumine oleks varjupaigataotluse läbivaatamise kriteeriumiks⁽³⁾.

IV. SELLISTE ISIKUTE OLUKORD, KELLE SÕRMEJÄLGEDE VÕTMINE OSUTUB VÕIMATUKS

18. Eurodac-süsteemis on sõrmejälgede kogumine ja edasine töötlemine kesksel kohal. Tuleb rõhutada, et biomeetriliste andmete, nagu sõrmejälgede, töötlemine tekitab konkreetseid probleeme ja ohte, millele tuleb tähelepanu pöörata. Euroopa andmekaitseinspektor soovib ettepaneku kontekstis eriti rõhutada probleemi, kus sõrmejälgede võtmine osutub võimatuks – olukorda, kus isiku sõrmejäljed on mingil põhjusel kasutuskõlbmatud.
23. Kõnealuse ettepaneku artiklites 6.1 ja 6.2 nähakse juba osaliselt ette olukorda, kus sõrmejälgede võtmine osutub võimatuks⁽⁴⁾.

(3) Vt eelkõige nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/83/EÜ (miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta) artikli 4 lõiget 3, ELT L 304, 30.9.2004, lk 12.

(4) „1. Kui sõrmeotste seisukord ei võimalda võtta sõrmejälgi kvaliteediga, mis võimaldaks teostada käesoleva määruse artikli 18 kohast võrdlust, peab päritoluliikmesriik võtma taotlejalt uued sõrmejäljed ning saatma need uuesti võimalikult kiiresti ning hiljemalt 48 tunni jooksul pärast nende edukat uuesti võtmist.”
„2. Juhul kui taotleja sõrmejälgi ei ole võimalik võtta taotleja tervise tagamiseks või rahvatervise kaitseks võetud meetmete tõttu, siis peavad liikmesriigid erandina lõikest 1 võtma taotleja sõrmejäljed ja edastama need võimalikult kiiresti ja hiljemalt 48 tunni jooksul pärast seda, kui kõnealused põhjused enam ei kehti”.

24. Nimetatud sätetes nähakse siiski ette olukorda, kus sõrmejälgede võtmine ei ole ajutiselt võimalik, samas kui paljudel juhtudel ei ole see üldse võimalik. Ühiseid konsulaarjuhiseid muutva määruse⁽¹⁾ artiklis 1 on sellised juhud ette nähtud, sätestades, et: „(...) Liikmesriigid tagavad, et juhuks, kui sõrmejälgede võtmine on raskendatud, on olemas sobivad menetlused, mis tagavad taotleja inimvääriskuse. Asjaolu, et sõrmejälg on füüsiliselt võimatu võtta, ei mõjuta viisa andmist ega sellest keeldumist.”

25. Selleks, et sellised juhtumid oleksid hõlmatud Eurodaci kontekstis, soovib Euroopa andmekaitseinspektor lisada artiklile 6 vastava sätte, mis võiks kõlada järgmiselt: „Kasutuskõlblike sõrmejälgede võtmise ajutine või alaline võimatus ei tohi kahjustada isiku õiguslikku olukorda. Mingil juhul ei tohi see olla piisav põhjus varjupaigataotluse läbivaatamisest keeldumiseks või selle tagasilükkamiseks.”

V. ANDMESUBJEKTI ÕIGUS TEABELE

26. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et teabe saamise õiguse tõhus rakendamine on Eurodac-süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks ülimalt tähtis. Elukõige on tähtis tagada, et teave esitataks viisil, mis võimaldab varjupaigataotlejal täielikult mõista oma olukorda ning samuti oma õiguste ulatust, sealhulgas menetlustoiminguid, mille abil ta võib tema suhtes langetatud haldusotsustele reageerida. Samuti tuleb Euroopa andmekaitseinspektor meelde, et teabe saamise õigus on andmekaitse aluspõhimõte, nagu on märgitud ka ELi põhiõiguste harta artiklis 8.

27. Euroopa andmekaitseinspektor tõstis selle probleemi esile juba oma eelmises Eurodaci käsitlevas arvamuses. Kuna kavandatud muudatus ei ole vastu võetud, soovib Euroopa andmekaitseinspektor selle küsimuse olulisust veel kord rõhutada.

28. Ettepaneku artiklis 24 on öeldud järgmist:

„Päritoluliikmesriik teatab käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvale isikule kirjalikult ja võimalusel suuliselt keeles, millest ta aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, järgmised andmed:

(...)

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 390/2009, millega muudetakse viisasad käsitlevaid ühiseid konsulaarjuhiseid diplomaatilistele ja konsulaaresindustele seoses biomeetria kasutuselevõtmisega ning viisataotluste vastuvõtmise ja menetlemise korraldamise sätete lisamisega, ELT L 131, 28.5.2009, lk 1.

e) õigus tutvuda temaga seotud andmetega ning õigus taotleda temaga seotud ebakorrektsete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist ning õigus tutvuda õiguste kasutamise korraga, sh volitatud töötleja ja artikli 25 lõikes 1 osutatud riiklike järelevalveasutuste kontaktandmetega.”

29. Euroopa andmekaitseinspektor soovib muuta ettepaneku artikli 24 sõnastust, et taotleja õigused selgemalt esitada. Ettepaneku sõnastus on ebaselge, kuna seda võib tõlgendada nii, nagu oleks „õigus saada teavet nimetatud õiguste kasutamise korra kohta (...)” osa õigusest tutvuda andmetega ja/või õigusest taotleda ebakorrektsete andmete parandamist (...). Lisaks sellele peavad liikmesriigid vastavalt eespool nimetatud sätte praegusele sõnastusele teavitama määruse reguleerimisalasse kuuluvat isikut mitte nimetatud õiguste sisust, vaid nende olemasolust. Kuna siinkohal tundub olevat tegemist stiiliküsimusega, soovib andmekaitseinspektor muuta artikli 24 sõnastust järgmiselt: „Päritoluliikmesriik teatab käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvale isikule (...) järgmised andmed: g) õigus tutvuda temaga seotud andmetega ning õigus taotleda temaga seotud ebakorrektsete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist.”

VI. PARIMAD OLEMASOLEVAD TEHNIKAD

30. Ettepaneku artikli 4 lõikes 1 sätestatakse, et „pärast ülemineku perioodi lõppu vastutab Eurodac-süsteemi operatiivjuhtimise eest Euroopa Liidu uldeelarvest rahastatav korraldus-asutus. Korraldus-asutus tagab koostöös liikmesriikidega, et kesksüsteemi jaoks kasutatakse alati parimat kättesaadavat tehnoloogiat, mille suhtes viiakse läbi tasuvusanalüüs.” Ehkki Euroopa andmekaitseinspektor tervitab artikli 4 lõikes 1 sätestatud nõuet, soovib ta täheldada, et eespool nimetatud sättes kasutatav väljend „parim kättesaadav tehnoloogia” tuleks asendada sõnastusega „parimad olemasolevad tehnikad”, mis hõlmab nii kasutatavaid tehnoloogiasid kui ka süsteemi kavandamise, ülesehitamise, hooldamise ja käitamise viisi.

31. See on oluline, sest parimate olemasolevate tehnikate mõiste on laiem ja hõlmab erinevaid aspekte, mis toetavad nn eraelu kavandatud puutumatus põhimõtte rakendamist, mida käsitletakse ELi andmekaitse õigusraamistikku läbivaatamise põhimõttena. Põhimõtte rõhutab, et andmekaitset saab teostada erinevate vahendite kaudu, millest kõik ei ole tehnoloogilist laadi. Oluline on vaadata lisaks tehnoloogiale läbi ka viisid, kuidas tehnoloogiat andmetöötlamise eesmärgi saavutamise vahendina kasutatakse. Tegevusprotsessid peavad olema suunatud nimetatud eesmärgi saavutamisele, mis väljendub menetluste ja organisatsioonilise struktuurina.

32. Üldisemalt peab Euroopa andmekaitseinspektor vajalikuks korrata varasemates arvamustes⁽¹⁾ esitatud soovitusi seoses komisjoni vajadusega määratleda ja edendada valdkonna sidusrühmadega parimaid olemasolevaid tehnikaid, järgides komisjoni poolt keskkonnavaldkonnas vastu võetud menetlust⁽²⁾. „Parimad olemasolevad tehnikad” tähendab tehnoloogia ja selles rakendatavate töömeetodite kõige tõhusamat ja paremini määratletud avastamispiiriks välja arendatud astet, mis näitab konkreetse tehnika praktilist sobivust, kooskõlas eraelu puutumatus ja andmekaitse ELi raamistikuga. Parimate olemasolevate tehnikate eesmärk on vältida või, kui see ei ole teostatav, siis vähendada andmete töötlemisega seotud julgeolekuriske asjakohasele tasemele ning minimeerida nii palju kui võimalik nende mõju eraelu puutumatusse.
33. Lisaks peaks selle protsessi käigus loodama parimate olemasolevate tehnikate kohta viitedokumendid, mis võivad anda ELi suuremahuliste IT-süsteemide haldamiseks kasulikke suuniseid. See soodustab ka meetmete ühtlustamist kõikjal ELis. Eraelu puutumatus ja turvalisust austavate parimate olemasolevate tehnikate määratlemine hõlbustab andmekaitseasutuste järelevalverolli, andes neile andmete töötlejate poolt vastu võetud eraelu puutumatus ja andmekaitsega kokkusobivaid tehnilisi viiteid.

VII. ALLHANKED

34. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et ettepanekus ei käsitleta komisjoni⁽³⁾ mõningate ülesannete delegeerimist allhankena mõnele teisele organisatsioonile või üksusele (nt eraettevõttele). Samas kasutab komisjon allhankeid sageli nii süsteemi kui ka sideinfrastruktuuri haldamisel ja arendamisel. Ehkki allhanked ei ole isenesest vastuolus andmekaitseõuetega, tuleks sätestada olulised kaitsemeetmed, tagamaks et tegevuste sooritamine allhankena ei mõjutaks mingil viisil määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaldatavust, sealhulgas Euroopa andmekaitseinspektori teostatavat järelevalvet andmekaitse üle. Lisaks sellele tuleks ette näha ka tehnilisemat laadi täiendavad kaitsemeetmed.
35. Sellega seoses teeb Euroopa andmekaitseinspektor ettepaneku näha Eurodac-määruse läbivaatamise käigus *mutatis mutandis* ette SIS II-ga seotud õigusaktides ettenähtutega sarnased õiguslikud tagatised, täpsustades, et isegi kui komisjon delegeerib allhankena osa oma ülesannetest mõnele muule organisatsioonile või üksusele, tagab ta, et Euroopa andmekaitseinspektoril oleks õigus ja võimalus

täita täiel määral oma ülesandeid, sealhulgas võimalus viia läbi kohapealseid kontrole või kasutada mis tahes teisi volitusi, mis on talle antud määruse (EÜ) nr 45/2001 artikliga 47.

VIII. JÄRELDUSED

36. Euroopa andmekaitseinspektor on rahul, et komisjon temaga konsulteerib ja teeb ettepaneku, et sellele konsulteerimisele viidataks ka ettepaneku põhjendustes.
37. Euroopa andmekaitseinspektor on rahul, et kõnealusest ettepanekust on välja jäetud võimalus pääseda Eurodac-süsteemile juurde õiguskaitse eesmärgil.
38. Eurodac-süsteemis on sõrmejälgede kogumine ja edasine töötlemine kesksel kohal. Euroopa andmekaitseinspektor rõhutab, et biomeetriliste andmete, nagu sõrmejälgede, töötlemine tekitab konkreetseid probleeme ja ohte, millele tuleb tähelepanu pöörata. Euroopa andmekaitseinspektor rõhutab eelkõige nn võimatuks osutunud sõrmejälgede võtmise probleemi – olukorda, kus isiku sõrmejäljed on mingil põhjusel kasutuskõlbmatud. Võimatuks osutunud sõrmejälgede võtmine ei tohiks eraldi võetuna tuua kaasa varjupaigataotleja õigustest ilmajätmist.
39. Euroopa andmekaitseinspektor soovib lisada ettepaneku artiklile 6a sätte, mis võiks kõlada järgmiselt: „Kasutuskõlblike sõrmejälgede võtmise ajutine või alaline võimatus ei tohi kahjustada isiku õiguslikku olukorda. Mingil juhul ei tohi see olla piisav põhjus varjupaigataotleja läbivaatamisest keeldumiseks või selle tagasilükkamiseks”.
40. Euroopa andmekaitseinspektor märgib, et teabe saamise õiguse tõhus rakendamine on Eurodac-süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks ülimalt tähtis, et tagada teabe esitamine viisil, mis võimaldab varjupaigataotlejal täielikult mõista oma olukorda ning samuti oma õiguste ulatust, sealhulgas menetlustoiminguid, mille abil ta võib tema suhtes langevat haldusotsustele reageerida. Euroopa andmekaitseinspektor soovib muuta ettepaneku artikli 24 sõnastust, et varjupaigataotleja õigused oleksid selgemalt esitatud.
41. Euroopa andmekaitseinspektor soovib muuta ettepaneku artikli 4 lõiget 1, asendades väljendi „parimad kättesaadavad tehnoloogiad” väljendiga „parimad olemasolevad tehnikad”. „Parimad olemasolevad tehnikad” hõlmab nii kasutatavaid tehnoloogiaid kui ka süsteemi kavandamise, ülesehitamise, hooldamise ja käitamise viisi.

⁽¹⁾ Euroopa andmekaitseinspektori arvamus intelligentsete transpordisüsteemide kohta, juuli 2009; Euroopa andmekaitseinspektori arvamus raadiosagedustuvastust (RFID) käsitleva teatise kohta, detsember 2007; Euroopa andmekaitseinspektori aastaaruanne 2006, lk 48–49.

⁽²⁾ <http://eippcb.jrc.es/>

⁽³⁾ Tulevikus ka korraldusasutuse, nagu eespool osutatud. Käesolevas lõigus tehtud viiteid komisjonile tuleb käsitada viidetena Eurodac'i andmete töötlejateks olevatele ELi institutsioonidele ja asutustele.

42. Euroopa andmekaitseinspektor soovib seoses komisjoni mõningate ülesannete delegeerimisega allhankena mõnele muule organisatsioonile või üksusele (nt eraettevõttele) sätestada olulised kaitsemeetmed, tagamaks et tegevuste sooritamine allhankena ei mõjutaks mingil viisil määruse (EÜ) nr 45/2001 kohaldatavust, sealhulgas Euroopa andmekaitseinspektori teostatavat järelevalvet andmekaitse üle. Lisaks sellele tuleks ette näha ka tehnilisemat laadi täiendavad kaitsemeetmed.

Brüssel, 15. detsember 2010

Euroopa Andmekaitseinspektor
Peter HUSTINX
